

Mot Europas Utsugare

Under det senaste året har Miljöpartiet övergett sin tidigare "Ut ur EU"-linje och nu verkar Västernpartiet vara på väg att göra samma sak. Detta ställer frågan om hur man ska ställa sig till EU i fortsättningen? Ska man fortsätta att kräva att Sverige utträder ur EU (tillsammans med Sverigedemokraterna och Kommunistiska Partiet, dvs "r-arna") eller ska man välja en annan inriktning, som mer går ut på att driva frågor i EU, såsom att bekämpa centraliseringen, driva miljöfrågor och fackliga frågor osv och därvid söka allianser med andra progressiva krafter i Europa. Följande artikel (från 2005), som representerar "Socialistiskt Alternativ" ståndpunkter när det gäller EU, reser sådana frågor. – Red

Världsekonomin domineras idag några hundratals gigantiska multinationella företag som inte bara besitter en ofantlig ekonomisk makt utan också försöker påtvinga världen sin dagordning.

Det europeiska storkapitalets ansträngningar att skapa en europeisk superstat är ett led i denna utveckling. Ett förenat imperialistiskt Europa kommer att få långtgående reaktionära konsekvenser. Europas härskare kommer med ännu större kraft att kunna diktera villkoren inte bara för arbetarklassen i Europa utan också för världens förtryckta och exploaterade.

Det är en ödesfråga för arbetarklassen att kunna möta och besegra detta dödliga hot. Det handlar inte bara om hotet om drastiskt försämrade arbets- och livsvillkor. I det långa loppet är imperialistiska blockbildningar som EU och USA:s försök att skapa ett block av de båda amerikanska kontinenterna, ett direkt hot mot miljoner människors liv.

Detta är inga överord utan en av de bittraste lärdomarna av de senaste hundra årens blodiga historia. Miljoner och åter miljoner människor har fått sätta livet till när världens härskare kämpat om kontrollen över jordens resurser. Att inbilla sig att världens härskare blivit mer återhållsamma, är helt enkelt att bortse från den bistra verkligheten.

Gå ur EU?

Att idag förespråka svenskt utträde ur EU är bara en skenlösning för socialister. Även ett formellt självständigt Sverige är en kapitalistisk stat, vars ekonomi är djupt sammanflätad med den övriga europeiska ekonomin. I ett Sverige utanför EU kommer kapitalet – oavsett om det är "svenskt" eller "utländskt" – att använda sin enorma ekonomiska och politiska makt till pressa på för att Sverige ska anpassa sig till EU, på precis samma sätt som de – framgångsrikt – gjorde före medlemskapet.

Lösningen ligger istället i att gå över nationsgränserna och söka kontakt med arbetare i andra europeiska länder för att tillsammans stöpa om formerna för det europeiska samarbetet – till den europeiska arbetarklassens förmån! Med andra ord är vi för alla initiativ och åtgärder som försvagar det europeiska kapitalet och stärker arbetarklassen i Europa – och, vice versa, mot alla initiativ och åtgärder som stärker kapitalet på arbetarklassens bekostnad, som idag EMU, vilken är medvetet konstruerad att vara oberoende av politiska partier och nationella regeringar i syfte att garantera stabila villkor för exploateringen av arbetarklassen i EU.

För att förverkliga denna målsättning kan man dock inte lägga tyngdpunkten på förhoppningar om möjligheten att reformera EU:s institutioner, istället är det nödvändigt att aktivt ta initiativ till eller stödja kamp i alleuropeisk skala mot det europeiska kapitalet och dess olika institutioner. En sådan kampinriktning kommer dock oundvikligen att påverka EU och dess institutioner, antingen genom att de hamnar helt vid sidan eller genom att trycket är så hårt att de tvingas anpassa sig till de nya styrkeförhållanden som kampen ger upphov till – på precis

samma sätt som EU och dess institutioner idag speglar det faktum att det är kapitalet som dikterar villkoren.

Men det är skillnad mellan att nyktert konstatera detta och att inbilla sig att EU:s armé av hög-avlönade och privilegierade byråkrater skulle kunna tjäna arbetande människors intressen, ens i reformerad form. Om arbetarklassen får övertaget i den ständigt pågående kampen mellan arbete och kapital måste och kommer den att demontera EU och dess institutioner och skapa nya, demokratiska och jämlika, organ för europeiskt samarbete som tjänar dess intressen.

Alleuropeisk kamp

Som ett led i denna inriktning måste vi inte minst verka för att skapa alleuropeiska organisationsformer som förmår att verkligen organisera kampen över gränserna. Det är enbart genom enad och målmedveten kamp i alleuropeisk skala som storföretagen kan förhindras att sänka löner och försämra arbetsförhållandena, försvaga eller avskaffa fackliga rättigheter och arbetsplatsorganisationer.

Om arbetare och tjänstemän lyckas att hitta framkomliga vägar att kämpa över gränserna i alleuropeisk skala – och skapa organisationer som är bättre lämpade för detta än dagens toppstyrda och genombyråkratiserade fackföreningar, för att inte tala om det kraftlösa Europafacket – kommer det att bli omöjligt för kapitalet att spela ut olika arbetargrupper mot varandra. Då kommer vartenda hot om nedskärningar, försämringar och flytt av verksamheter falla platt till marken inför arbetarklassens svar: Inte ett öre, inte en skruv kommer att kunna flyttas någonstans utan vårt godkännande!

Vi har redan sett arbetargrupper ta kamp över gränserna, som när 40 000 anställda vid General Motors gick ut i strejk vid företagets anläggningar i Belgien, England, Portugal, Spanien och Tyskland i protest mot den GM-ägda bil tillverkaren Vauxhalls planer på att avskeda arbetare i Luton i sydöstra England. Det är ett exempel som behöver mångfaldigas.

Solidaritet

Den europeiska arbetarrörelsen måste också på allvar börja sträcka ut en hand till dem som kämpar för politisk och social rättvisa i världens fattiga och halvkoloniala länder – och inte minst aktivt stödja deras kamp mot europeiska och andra storföretag.

Genom solidariskt stöd till arbetarna i fattiga och skuldsatta länder, genom att stödja skapandet av demokratiska och kämpande fackföreningar med förankring på arbetsplatserna, och genom att understödja skapandet av starka och stridbara arbetarpartier, kan arbetarna i Europa bidra till att undergräva de planer som de multinationella storföretagen har att lägga ned och flytta fabriker till de platser där lönerna är som lägst, och de fackliga och demokratiska rättigheter som sämst.

Detta är oerhört viktigt att betona. Varje kamp för att rädda jobben på bekostnad av arbetande människor i fattiga länder kommer förr eller senare slå tillbaka mot arbetarna i Europa. Vi får inte kämpa för att behålla privilegierade villkor på bekostnad av arbetare i Baltikum eller Thailand. Tvärtom måste vi slåss för att de bästa löne- och arbetsvillkoren utsträcks till att gälla alla oavsett land och kulturell tillhörighet – att lyfta alla till samma nivå. Det skall helt enkelt vara omöjligt för kapitalet att kunna spela ut olika arbetargrupper mot varandra.

Sisyfosarbete

Som redan Rosa Luxemburg konstaterade är den kamp som inte syftar till att slutgiltigt avskaffa kapitalismen och skapa ett samhälle som utgår ifrån de arbetandes intressen ett Sisyfos-arbete; dvs en ändlös strid där man ideligen tvingas att börja om till följd av förändrade styrkeförhållanden och segrar som urholkas till sin motsats.

Den dåvarande fackliga byråkratin valde att ta hennes ord som en förolämpning trots att de faktiskt satte fingret på en grundläggande sanning. Om inte den kapitalistiska exploateringen avskaffas för gott finns det inga garantier för att de erövringar vi gör blir bestående.

Det räcker med att jämföra det av borgarna så förtalade ”röda” 70-talet – en period som i själva verket sträckte sig från mitten av 60-talet till slutet av 70-talet – med dagens situation för inse sanningen i detta påstående. Då befann sig kapitalet i ett trängt läge och tvingades gå med på en rad eftergifter och reformer för att dämpa arbetarklassens missnöje och militans, som inte bara tog sig uttryck i den gigantiska franska generalstrejken i maj-68, utan också i en rad hårda klasstrider i hela västvärlden, med det italienska ”krypande maj” 1969 och den portugisiska revolutionen 1974-75, som några av höjdpunkterna – för att inte glömma bort den svenska gruvarbetarstrejken 1969-70, som blev upptakten till en våg av ”vilda” strejker som skakade om ”den svenska modellen” av reglerat klassarbete mellan kapitalet och den fackliga byråkratin och tvingade socialdemokratin att lägga sig till med en mer radikal framtoning i form av bl a arbetsmarknadsreformer och löntagarfonder.

Idag ser vi hur mycket av det som arbetarklassen tillkämpade sig under år håller på att har tagits tillbaka eller håller på att urholkas av ett allt girigare kapital – medan den fackliga byråkratin uppgivet tvär sina händer och säger att vi måste göra det bästa möjliga av läget.

Socialistiskt Europa

Arbetarklassens majoritet måste vinnas för skapandet av en europeisk federation av arbetarstyrda stater; ett socialistiskt Europa. Då först kommer den att kunna lägga grunden till ett samhälle som styrs av majoritetens behov och inte av en liten privilegierad minoritets kortsiktiga intressen.

En europisk federation av arbetarstyrda stater skulle dessutom kunna bli en mäktig hävstång för kampen för socialism i andra världsdelar. På basis av en integrerad europeisk ekonomi som frigjorts från kapitalets snäva profittkalkyler, skulle den europeiska arbetarklassen kunna göra gigantiska insatser för att ge hela mänskligheten en draglig tillvaro.

Men hur skall detta gå till? invänder många. Tanken på ett socialistiskt Europa har ju knappast någon massanslutning. Det är förvisso sant, men perspektivet på Europas förenade arbetarstyrda stater, som ett steg på vägen till en socialistisk världsfederation, handlar inte om att predika en vacker utopi utan om att peka på en nödvändighet – som gång på gång lyfts fram av klasskampen själv.

Faktum är att detta perspektiv formulerades redan i början av 1920-talet av Kommunistiska Internationalen som ett svar på den franska och tyska borgarklassens försök att i ”nationens” namn spela ut de båda ländernas arbetare mot varandra i den så kallade Versaillesfredens skugga. Och, kan man tillägga, ironiskt nog för dem som försöker bunta ihop socialism med stalinism, var Stalin och den sovjetiska byråkratin i grund och botten fientlig till detta perspektiv eftersom de insåg att det var ett direkt hot mot deras makt och privilegier. Liksom den Kommunistiska Internationalen föll perspektivet på Europas förenade arbetarstyrda stater offer för den stalinistiska byråkratins utrensningar och terror mot av allt som luktade verklig arbetarmakt och socialism.

Varenda gång Europa genomlevt en djupgående radikaliserings – och vi befinner oss fortfarande i inledningsskedet av en ny våg – har tanken på en europeisk sammanslutning av arbetarstyrda stater på nytt aktualiserats i arbetarrörelsens diskussioner. Så fort man seriöst börjar överväga behovet av ett samhälle där den arbetande majoriteten styr ställs man obönhörligt inför frågan om ett arbetarstyrt Europa – eftersom det är svaret på en rad viktiga strategiska frågor om villkoren för socialistiska samhällsomvälvningars överlevnad på den europeiska kontinenten.

Den ryska revolutionens byråkratiska urartning och omvandling till en stalinistisk diktatur, de finska (1918), tyska (1918-19), ungerska (1919), spanska (1936-37) och portugisiska (1974-75) revolutionernas nederlag understryker om och om igen att ingen arbetarrevolution i Europa kan överleva med bibehållen vitalitet om den isoleras inom landets gränser, inte heller kan den räkna med att lämnas i fred av imperialismen.

Ju mer utvecklad klasskampen är, ju nödvändigare kommer perspektivet på en alleuropeisk lösning att framstå. Ju medvetnare frågan ställs av arbetarklassen, ju större utsikterna till bestående framgångar.

Socialistiskt Alternativ 050803